

Juha Hallenberg
19.12.2022

Kjell Westö: Rikinkeltainen taivas

Vaikea päättää, onko kyseessä sukuromaani, nuoren miehen kehityskertomus, suhderomaani, eri sukupolvien välisen näkemysten eron kuvaus tai jotain muuta.

Asutaan Helsingissä, ruotsinkielisessä perheessä 60-luvun lopulla, josta romaani alkaa. Poika, jonka nimeä ei kertaakaan todeta on minä-kertoja. Hän tapaa kesäpaikkansa lähellä sijaitsevassa Rabellin suvun kesäkartanossa suunnilleen samanikäisen pojan Axelin. Pojat ovat kymmenen vuoden kieppeillä kumpikin. Ystävyys jatkuu vuosien ajan ja muutaman vuoden kuluttua kertoja rakastuu Axelin siskoon Stellaan, vaikka tyttö edustaa ylempää ja menestyvää ruotsinkielistä sukua ja kertojan isä on apulaismyymäläpäällikkö Kaisaniemenkadulla sijaitsevassa kodinkoneliikkeessä.

Rabellien suku näyttää ulospäin vauraalta ja bisneksiä puuhataan mutta kaikki ei ole ihan sitä miltä näyttää. On salaperäinen Axelin isä, jonka sanotaan matkustavan ympäri maailmaa bisneksien perässä ja kivenkova isoisä Poa, joka pitää kuria suvussa ja liiketoiminnassa.

Helsingissä tarinaan tulevat mukaan Axelin ja kertojan koulukaverit, sekä tytöt että pojat, jotka kulkevat romaanissa mukana vuosikymmeniä.

Kertojan ja Stellan on ja off -suhde saa kirjassa paljon huomiota ja kahden nuoren pojan ystävyys säilyy, vaikka Axel jääkin syrjään kertomuksen keskiöstä. Hän osoittautuu melko kylmäksi ja tunteettomaksi tyyppiksi vastakohtana herkemmälle kertojalle. Ystävyys väljehtyy vuosikymmenin aikana mutta se ei katkea kokonaan.

Oman tilansa tarinassa saavat ensin koulupoikien ja myöhemmin nuorten miesten väliset suhteet ja jännitteet, jotka jatkuvat vuosikymmeniä tarinan edetessä. Polut risteävät koulun jälkeen vielä työelämässä ja muutenkin.

Suomenruotsalainen yhteenkuuluvuus ja oma kuplansa tulevat kertomuksessa esiin. Kaveri saa töitä samankielisen firmasta ja seurustelu tapahtuu myös hyvin samoissa piireissä. Kaikki eivät ole varakkaista lähtökohdista mutta kieli yhdistää ja pitää ryhmää koossa. Jossain vaiheessa tuntuu, että kertoja elää omaa elämäänsä Rabellin suvun kautta tai ainakin kouluvuosilta peräisin olevan kaveriporukan avulla. Ehkä tarina kuvaa sitä, miten lapsuuden ja nuoruuden kaverit, omat valintamme ja sattumakin ohjaavat ihmisen elämää.

Stellan ja kertojan suhde on vuosikymmeniä kestävä rakkauden ja vihan vuorottelu. Silloinkin kun toista ei voi sietää tai ei ole tavattu vuosiin, jotain kytee taustalla koko ajan. Stella asuu välillä ulkomailla, perustaa perheen ja tekee omaa uraansa, kun kertoja nysvää romaaneja, joista joku onnistuu ja toinen ei. Kumpikin sauhuaa elämäänsä tahoillaan, kunnes yhtäkkiä löytävät taas toisensa samasta sängystä.

Westöllä on taito kuljettaa tarinaa eri ajassa hyvin taidokkaasti. Helsingin ja itäisen Uusimaan hän kuvaa uskottavasti. Lause vie tarinaa sujuvasti eteenpäin, eikä minäkertoja koskaan takerru pikkuseikkoihin tai kiusallisiin detaljeihin. Usean henkilön elämä ja niiden keskinäinen kietoutuminen yhteen on kuvattu hyvin. Tuntuu, että kirjoittaja hyppää turhien yksityiskohtien yli ja tarina vain paranee siitä. Tyyli on jonkinlaista tarinointia, jossa kohteena oleva aihe voi muuttua yhdessä lauseessa ja siirrytään historiaan. Näin kirjailija käyttää takautumia taitavasti. Hän pystyy piirtämään uskottavan kuvan kaikista henkilöistä muutamalla pensselinvedolla ja kun niitä tulee hieman lisää pitkin kertomusta, edessä on ehjä kuva.

Teknisenä yksityiskohtana minua lukijana häiritsee se, että puhuttuja repliikkejä ei eroteta muusta tekstistä selkeästi ”ajatusviivalla” tai vanhanaikaisilla lainausmerkeillä. Joissakin kohdissa repliikillä on oma rivinsä.